

บทที่ ๖

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยเน้นการมีส่วนร่วมของกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาเจริญ อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี เพื่อสร้างกลไกในการขับเคลื่อนแนวทางบรรลุดเหล่า เพื่อเสริมสร้างชุมชนสู่การลด ละ เลิกการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รวมทั้งแนวทางอื่นๆเพื่อลดอุบัติเหตุจราจร โดยสามารถสรุปผล อภิปรายผล และนำเสนอข้อเสนอแนะ ดังนี้

แนวทางการสร้างความร่วมมือในการแก้ปัญหาการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ผู้วิจัยได้ประชุมสร้างความเข้าใจกำหนดทิศทางการทำงานร่วมกันระหว่างภาคนักวิจัยของมหาวิทยาลัย อาจารย์ผู้รับผิดชอบโครงการ นักวิจัยในพื้นที่ ชาวบ้าน/เครือข่ายในพื้นที่ ผู้ประสานงานเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐในท้องถิ่น นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ นักวิจัยร่วม โดยการบริหารการจัดการโครงการวิจัยการลดแอลกอฮอล์และสร้างนักวิจัยในโครงการ มีโครงการวิจัยการศึกษาแนวทางการลดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนบวร ขององค์การบริหารส่วนตำบลนาเจริญ อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี โดยมีนักวิจัยในโครงการ จำนวน ๑๗ คน แบ่งเป็น นักวิจัยที่เป็นบุคลากรอาจารย์ ในมหาวิทยาลัย ๔ คน นักศึกษาผู้ช่วยนักวิจัย ๔ คน นักวิจัยชุมชน ๙ คน ซึ่งนักวิจัยแต่ละคนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานวิจัย ตามบทบาทหน้าที่ โดยมีการออกแบบเครื่องมือ กระบวนการ และวิธีการใช้เครื่องมือร่วมกันภายในทีมวิจัยทำให้ได้รูปแบบการจัดการชุมชนที่หลากหลายจากบทเรียนในพื้นที่ ซึ่งในแต่ละพื้นที่มีปัจจัยปัญหาาร่วมกัน จึงทำให้เกิดแนวทางการจัดการปัญหาแอลกอฮอล์โดยชุมชน ซึ่งได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานในพื้นที่หนุนเสริมการสร้างกลุ่มความร่วมมือ การสังเคราะห์แนวทางการลดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาเจริญ อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานีและเครือข่าย โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญที่กำหนดไว้ในเบื้องต้น ดังนี้

๑) เพื่อสร้างกลุ่มความร่วมมือในการแก้ปัญหาการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาเจริญ อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี

๒) เพื่อพัฒนาแนวทางการส่งเสริม“บวร”ในการลดเหล่าขององค์การบริหารส่วนตำบลนาเจริญ อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี

ซึ่งสามารถสรุปผล อภิปรายผล และนำเสนอข้อเสนอแนะดังนี้

๖.๑ สรุปผลการวิจัย

ประเด็นหลักที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรม/กรอบแนวคิดการวิจัย

๖.๑.๑ ประเด็นหลักด้านสภาพปัญหา (Input)

- ๑) พบว่าสถานการณ์ด้านการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในพื้นที่ตำบลนาเจริญ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น
- ๒) ผู้ที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นสาเหตุให้เกิดปัญหาอื่นๆตามมาเช่น ปัญหาครอบครัว การทะเลาะวิวาท และปัญหาอุบัติเหตุ
- ๓) ชุมชนต้องการแนวทางส่งเสริมการ“ลดเหล้า”ในชุมชน เพื่อแก้ปัญหาการดื่มสุราของสมาชิกชุมชน

๖.๑.๒ ประเด็นหลักด้านกระบวนการ (Process) โดยเน้นการค้นหาแนวทางการส่งเสริมการ“ลดเหล้า”เพื่อแก้ปัญหาการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชน เช่น การส่งเสริมบุคคลต้นแบบองค์กรต้นแบบ พื้นที่ต้นแบบ และเครือข่ายเรียนรู้

๖.๑.๓ ประเด็นหลักด้านผลลัพธ์ (Output)

- ๖.๓.๑ ชุมชนได้แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการลดเหล้าเพื่อแก้ปัญหาการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
- ๖.๓.๒ ชุมชนมีแนวโน้มในการลดปริมาณนักดื่มและกลุ่มเสี่ยงในการบริโภคแอลกอฮอล์
- ๖.๓.๓ ชุมชนได้บุคคลต้นแบบและเครือข่ายลดเหล้า

๖.๑.๔ ประเด็นหลักด้านผลกระทบ (Outcome/Impact)

- ๑) องค์การบริหารส่วนตำบลนาเจริญ อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี นำแนวทางการสร้างเครือข่ายลดเหล้า เพื่อแก้ปัญหาการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไปใช้ขยายผลต่อเนื่อง เพื่อลดปริมาณในการบริโภคแอลกอฮอล์ในชุมชน
- ๒) คนในชุมชนได้รูปแบบการส่งเสริมและพัฒนาการลดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้น สุขภาวะและคุณภาพชีวิตดีขึ้น ลดปัญหาสังคมและนำไปสู่การแก้ปัญหาด้านต่างๆตามมา

๖.๒ ผลการวิจัยที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และตัวชี้วัดของโครงการ จำแนกเป็น ๒ ส่วน ตามวัตถุประสงค์ ได้แก่

วัตถุประสงค์ข้อที่ ๑ เพื่อสร้างกลุ่มความร่วมมือในการแก้ปัญหาการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในครัวเรือน พบว่า มีหน่วยงานภาครัฐสนับสนุน มีการประชุมอย่างมีส่วนร่วมของชุมชน “บวร”ในพื้นที่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หน่วยงานท้องถิ่น โดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบลนาเจริญ ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากสำนักงาน สสส. เพื่อจัดโครงการลดปัญหาจากยาเสพติด ส่วนตัวชี้วัด

ความสำเร็จของโครงการได้แก่ ชุมชนบวรได้แนวทางการเสริมพลังสมาชิกต้นแบบในการ“ลดเหล้า” เพื่อแก้ปัญหาการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และชุมชนบวรสามารถลดปัญหาการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้

วัตถุประสงค์ข้อที่ ๒ เพื่อพัฒนาแนวทางการส่งเสริม“บวร”ในการลดเหล้าขององค์การบริหารส่วนตำบลนาเจริญ อำเภอดงขุดม จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ชุมชนบวรมีความเข้มแข็งจากการสนับสนุนของหน่วยงานรัฐทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันการศึกษา องค์กรภาครัฐอื่นๆ มีชุมชนเครือข่ายเพิ่มขึ้น โดยมีเครือข่ายในพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์ ศรีสะเกษ และจังหวัดกาฬสินธุ์ เข้าร่วมเป็นเครือข่ายเรียนรู้เกี่ยวกับแอลกอฮอล์ มีผู้นำชุมชน พระสงฆ์ผู้ปกครองคณะสงฆ์ และผู้บริหารสถานศึกษาในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาเจริญให้ความร่วมมือในการสนับสนุนชุมชน“บวร”ให้เข้มแข็ง ส่วนตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการได้แก่ ได้หลักสูตรการเรียนรู้เพื่อการลดเหล้าของชุมชน“บวร” ได้เครือข่ายกลุ่มอาชีพต้นแบบในการสร้างความเข้มแข็งเพื่อการลดเหล้าเพิ่มขึ้น ชุมชนลดปริมาณนักดื่มหน้าใหม่ และนักดื่มกลุ่มเสี่ยงในการบริโภคแอลกอฮอล์ ชุมชนได้บุคคล กลุ่มอาชีพ วัด ร้านค้า และเยาวชนต้นแบบเพิ่มขึ้น

กระบวนการเรียนรู้ร่วมกันและบทเรียนจากการดำเนินงานที่สำคัญ ได้แก่ บทเรียนจากแนวทางจากการส่งเสริมลดเหล้า“บวร”ในชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลนาเจริญ อำเภอดงขุดม จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ถ้าการสร้างกลุ่มความร่วมมือในการแก้ปัญหาการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในครัวเรือน นั้น มีหน่วยงานภาครัฐสนับสนุน ภาคศาสนา สถานศึกษา โดยมีการประชุมอย่างมีส่วนร่วมกับชุมชน“บวร”ในพื้นที่แล้วชุมชนจะได้แนวทางการเสริมพลังสมาชิกต้นแบบในการ“ลดเหล้า”เพื่อแก้ปัญหาการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในหลายรูปแบบ เช่น ชุมชนมีการลดปัญหาการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ได้หลักสูตรการเรียนรู้เพื่อการลดเหล้าของชุมชน“บวร”มีเครือข่ายกลุ่มอาชีพต้นแบบในการสร้างความเข้มแข็งเพื่อการลดเหล้าเพิ่มขึ้น ชุมชนลดปริมาณนักดื่มหน้าใหม่ และนักดื่มกลุ่มเสี่ยงในการบริโภคแอลกอฮอล์ ชุมชนได้บุคคล กลุ่มอาชีพ วัด ร้านค้า และเยาวชนต้นแบบเพิ่มขึ้น โดยมีเครือข่ายเพิ่มขึ้น ๒๐ ตำบล ในพื้นที่ ๓ จังหวัดของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

นอกจากนั้น แนวทางบวรลดเหล้าในพื้นที่ตำบลนาเจริญ อำเภอดงขุดม จังหวัดอุบลราชธานี แห่งนี้ มีพระสงฆ์ที่มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนชุมชนปลอดเหล้า ทั้งด้วยความเป็นผู้นำทางจิตวิญญาณที่มีอุดมการณ์มุ่งมั่นแก้ไขปัญหาและสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน ทั้งด้วยความปฏิบัติดีปฏิบัติชอบจนเป็นที่เคารพศรัทธาเชื่อมั่นของชุมชน หากขาดพระสงฆ์นักพัฒนาเช่นนี้แล้วก็ยากที่จะขับเคลื่อนให้เป็นชุมชนปลอดเหล้าได้เช่นกัน

ข้อค้นพบในส่วนของปัจจัยเอื้อต่อความสำเร็จ/ข้อจำกัด ที่สำคัญ คือ ท้องถิ่นและชุมชนได้รูปแบบและแนวทาง/หลักสูตร เพื่อการจัดการชุมชนลดแอลกอฮอล์หลากหลายรูปแบบ เป็นไปตามที่มาของปัญหาและบริบทของพื้นที่ มีการนำใช้ภูมิปัญญาและทรัพยากรของท้องถิ่น ในทุกระดับ ซึ่งความสำเร็จจะต้องประกอบไปด้วย ๔ องค์ประกอบสำคัญ คือ

๑. ผู้นำชุมชน (ผู้นำระดับนโยบาย เช่น นายก อบต.)
๒. ผู้นำการเปลี่ยนแปลง(ผู้นำโดยธรรมชาติ มีภาวะผู้นำ)
๓. ปัจจัยด้านสถานการณ์ปัญหาาร่วมกัน(สถานการณ์ปัญหาของส่วนรวมที่ส่งผลกระทบต่อคนส่วนใหญ่ เป็นตัวผลักดันให้เกิดความร่วมมือในการขับเคลื่อน)
๔. การใช้ทรัพยากรของชุมชน (คนในพื้นที่ ภาครัฐ ภูมิปัญญา) เครือข่ายความสัมพันธ์ระดับเครือข่ายในท้องถิ่น

องค์ความรู้และนวัตกรรมจากงานวิจัย

ชุมชนได้แนวทางการสร้างความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งมีปัจจัยที่ทำให้เกิดความร่วมมือและส่งผลให้เกิดความสำเร็จ คือ

๑. นโยบายของผู้นำภาครัฐโดยผู้ที่มีบทบาทมากที่สุดคือ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลนาเจริญ อำเภอดงขุดม จังหวัดอุบลราชธานี เนื่องจากเป็นผู้กำหนดนโยบายและแนวทางการทำงาน สมาชิก พนักงาน เจ้าหน้าที่ของรัฐ ในการกำกับและขับเคลื่อนแนวคิดและวิธีการ รวมทั้งเป็นผู้สร้างขวัญและกำลังใจให้กับบุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง อำนวยความสะดวกในส่วนอื่นๆ การดำเนินงานจะสำเร็จไม่ได้หากขาดความร่วมมือจากผู้บริหารสูงสุดในท้องถิ่น

๒. ชุมชนต้องมีผู้นำการเปลี่ยนแปลง หมายถึง ผู้นำโดยธรรมชาติของชุมชน ซึ่งเป็นผู้ประสานงาน นำแนวคิดสู่การปฏิบัติ วางแผน สร้างทีมงาน สานประโยชน์ ซึ่งต้องมีคุณลักษณะภาวะผู้นำอย่างสมบูรณ์ กล่าวคือมีความรู้ ความสามารถ มีความอดทน เสียสละ กล้าคิด กล้าทำ กล้านำ และกล้าที่เปลี่ยนแปลง(กัดไม่ปล่อย) สิ่งสำคัญคือเป็นบุคคลสาธารณะของชุมชน ท้องถิ่นที่มีพื้นฐานความมุ่งมั่นตั้งใจในการพัฒนาและสามารถดำเนินงานในพื้นที่ได้อย่างต่อเนื่อง เช่น ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาเจริญ มีพระสงฆ์นักพัฒนา ได้แก่ พระครูสุภัทรปุณณธาดา เจ้าอาวาสวัดห่องเตย เจ้าคณะตำบลนาเจริญ เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ

๓. ชุมชนต้องมีสถานการณ์ปัญหาาร่วมกัน เช่น สูญเสียบุคคลที่ตนรักซึ่งมีสาเหตุเนื่องมาจาก แอลกอฮอล์ เช่นอุบัติเหตุ การทะเลาะวิวาท ถูกทำร้ายร่างกายและจิตใจ ปัญหาการขาดแคลนเงิน การหย่าร้าง ปัญหาครอบครัว จึงเป็นส่วนสำคัญที่จะผลักดันนโยบาย แนวคิด ร่วมกันระหว่างชุมชน เพื่อเป็นการจัดการปัญหาและส่งผลอย่างเป็นรูปธรรม

๔. ชุมชนต้องมีการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลาโดยผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกระดับ การเรียนรู้เป็นการ เปิดใจเพื่อที่จะเข้าใจ การเอาตนเองและบุตรรอบข้างร่วมศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จะพบว่ามีความ เข้าใจสาเหตุ สภาพปัญหา ผลกระทบ ทำให้เกิดความรู้สึกเห็นใจ ผลที่เกิดจากประสบการณ์ของผู้ สูญเสีย ทำให้เกิดแรงบันดาลใจในการขับเคลื่อนการทำงาน และมีเป้าหมายที่ชัดเจน ส่งผลให้การ ดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๕. ชุมชนต้องการประชาสัมพันธ์ และมีการจัดกิจกรรมกระตุ้นอย่างต่อเนื่อง จนเกิดเป็นพันธ สัญญาทางใจ ชุมชนที่ประสบความสำเร็จจะเห็นได้ว่าการประชาสัมพันธ์ ข่าวสารและการจัดกิจกรรม กระตุ้นอย่างต่อเนื่อง เป็นการกระตุ้นให้คนในชุมชนตระหนักรู้ และอยู่ในบรรยากาศตลอดเวลา จน เกิดเป็นพันธสัญญาทางใจ เกิดความละอาย และค่อยๆหลีกเลี่ยงจากแอลกอฮอล์ในที่สุด

การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างเห็นได้ชัดจนได้แก่

๑. ตำบลนาเจริญ อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี มีการพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชน ตำบล นาเจริญเพื่อให้การสนับสนุนงานศพปลอดเหล้าปลอดอบายมุข จากการกำหนดและพัฒนา นโยบายร่วมกับตำบลนาเจริญ เกิดร้านค้าคุณธรรม ๑๗ ร้านค้า ห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้ เด็กอายุต่ำกว่า ๒๐ ปี และห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในวันพระและวันสำคัญๆ กลุ่มอาชีพปลอด น้ำเมาลดรายจ่ายสร้างรายได้งานศพงานบุญปลอดน้ำเมา หมู่บ้านต้นแบบในการขับเคลื่อนการ ควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ เครือข่ายพระสงฆ์ไม่รับกนิมนต์ถ้างานไม่ปลอดเหล้า และไม่ให้ศีลครบ ๕ ข้อ ทั้งนี้เพื่อลดจำนวนผู้ดื่ม สูการสร้างกฎกติการ่วมกัน

๒. วัดทุกวัด (จำนวน ๙ แห่ง) ในเขตตำบลนาเจริญ ไม่รับกนิมนต์หากงานมงคลหรืองาน อวมงคลนั้นมีการจัดเลี้ยงด้วยเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

๓. มีบุคคลต้นแบบจากการร่วมคัดเลือกบุคคลต้นแบบปลอดน้ำเมาจาก ๑๑ หมู่บ้าน โดย คัดเลือกผู้ที่ไม่เคยดื่มเลย และคัดเลือกจากผู้ที่เคยดื่มและเลิกแล้ว อย่างน้อย ๒ ปี ขึ้นไป มีบุคคล ต้นแบบเลิกเหล้าตลอดชีวิต จำนวน ๓๓ ร่วมแสดงปฏิญาณตนในวันเข้าพรรษา วันออกพรรษา และ

วันสำคัญต่างๆ เช่นวันพ่อแห่งชาติ วันแม่แห่งชาติ ในการขับเคลื่อนนี้เพื่อสร้างแรงบันดาลใจ การสร้างจิตสำนึกในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ลด ละ เลิกเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ องค์การบริหารส่วนตำบลนาเจริญได้ร่วมกับเครือข่ายพระสงฆ์มอบเกียรติบัตรเพื่อเชิดชูเกียรติเป็นกำลังใจและแรงกระตุ้นในการขับเคลื่อนเพื่อสร้างเครือข่ายต้นแบบปลอดน้ำเมา องค์การบริหารส่วนตำบลนาเจริญได้จัดกิจกรรมร่วมกับชุมชน โรงเรียนและเครือข่ายพระสงฆ์ เช่น ลด ละ เลิกเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในวันเข้าพรรษา ออกพรรษา การส่งเสริมให้สถานศึกษามีกิจกรรมเรียนรู้พิษภัยสุราจากกลุ่มที่ได้รับผลกระทบจริงเช่น กลุ่มทานตะวันสู่น้ำเมาสู้อัดส์ เพื่อขยายผลสู่ผู้ปกครองในชุมชน ให้เกิดบุคคลตัวอย่าง หรือครอบครัวตัวอย่างขึ้น หลังจากเลิกเหล้ามานี้ สุขภาพดีขึ้น ครอบครัวมีความสุขขึ้น รู้สึกว่าครอบครัวไม่รังเกียจ มีความสุข และคิดเลิกเหล้าตลอดชีวิต และปัจจุบันมีผู้เลิกเหล้าตลอดชีวิตจำนวน ๑๔๔ คน

๔. มีการออกข้อประกาศข้อบังคับร่วมกันในทุกหมู่บ้าน เกี่ยวกับเรื่องการดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่สาธารณะ และงานประเพณี ต่างๆ

๕. งานบุญประเพณี ถือเป็นข้อปฏิบัติและรับรู้ร่วมกันว่าไม่มีแอลกอฮอล์ เช่นงานบุญปลอดเหล้า โดยปฏิบัติกันทั่วไปในทุกหมู่บ้าน

๖. ไม่มีเหตุทะเลาะวิวาทในชุมชนเกิดขึ้น เช่นงานกีฬา งานบุญบั้งไฟ เนื่องจากมีกติกากฎชุมชนกำกับ

๗. ตำบลนาเจริญ ประกาศเป็นตำบลต้นแบบชุมชนปลอดเหล้า

นวัตกรรมหรือองค์ความรู้เด่นของแผนงาน/งานวิจัย

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ พบว่ามีนวัตกรรมหรือองค์ความรู้เด่นของแผนงานวิจัยครั้งนี้ คือ

๑) นวัตกรรมการจัดการบูรณาการการสร้างกฎกติกาจัดการพื้นที่ในการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และลดอุบัติเหตุจากรถ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การรวมตัวเป็นหมู่คณะเพื่อขับเคลื่อนให้เกิดรูปธรรมอย่างชัดเจนในการร่วมสร้างกฎกติกางานบุญงานศพปลอดเหล้า ธรรมะและวิถีธรรมสอดแทรกทุกกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับพระสงฆ์โดยบูรณาการร่วมกับส่วนราชการ ภาคีรัฐ และชุมชน

๒) กลุ่มทานตะวันปลอดน้ำเมาปลอดอัดส์ จากปัญหาการดื่มน้ำเมาสู่การเป็นโรคเอดส์และปัญหาทางสังคม เช่น การท้องก่อนวัยอันควร การทำแท้ง ปัญหาความรุนแรงกับเด็กและสตรี ปัญหาโรคเรื้อรัง เป็นต้นทำให้มีการรวมกลุ่มเพื่อช่วยเหลือสังคมอย่างเปิดเผยโดยบูรณาการร่วมกับโรงพยาบาล องค์การบริหารส่วนตำบล รพ.สต. อสม. จังหวัด โรงเรียน ฯลฯ ภายในตำบลและระดับอำเภอนำร่อง ๑๗ แห่ง

๓) หมู่บ้านฮักแพงกับงานศพปลอดเหล้า เป็นความสังคมทางครอบครัวทะเลาะเบาะแว้ง อุบัติเหตุ ค่าใช้จ่ายในการจัดงาน ซึ่งจากได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับ องค์การบริหารส่วนตำบลง้อจาน ได้มีการรวมตัวของกลุ่มผู้นำในชุมชนเพื่อลดปัญหาและค่าใช้จ่ายในการจัดงานพร้อมทั้งการประชาคมสร้างกฎกติกาชุมชนขึ้นกลายเป็นความฮักแพงโดยบูรณาการร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล โรงเรียน อสม. เป็นต้น

๔) โรงเรียนวิถีพุทธสื่อการเรียนการสอนสู่ชุมชน

๕) ร้านค้าปลอดเหล้า , เครือข่ายร้านค้าคุณธรรม ร้านค้าปลอดเหล้ามีหนึ่งแห่ง เครือข่ายร้านค้าคุณธรรม ๑๗ แห่ง ร่วมขับเคลื่อนการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์โดยการบังคับใช้กฎหมาย บูรณาการร่วมกับ องค์การบริหารส่วนตำบล เครือข่ายพระสงฆ์ โรงเรียน และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล (รพ.สต.)

๖) การสร้างเยาวชนและโรงเรียนต้นแบบขับเคลื่อนชุมชนลดละเลิกแอลกอฮอล์ จากปัญหาเด็กนอกระบบเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับเด็กระบบทำให้มีการมั่วสุม โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบล และชุมชนจึงได้มีการบริหารจัดการเพื่อให้ลดแหล่งมั่วสุมที่ทำให้เด็กจับกลุ่มดื่มสุรา การลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ การรื้อถอนศาลาริมทางที่เป็นแหล่งมั่วสุม การพูดคุยระหว่างผู้นำชุมชนกับเด็ก โดยโรงเรียนบ้านนาเจริญสอดคล้องกับหมู่บ้านฮักแพง หมู่ที่ ๑ บ้านนาเจริญ ในการขับเคลื่อนการบริโภคเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์เช่นการตั้งกฎกติกาชุมชนในการตัดสิทธิ์สวัสดิการครัวเรือนที่มีการดื่มน้ำเมา

๗) กลุ่มปลูกผักหอมเป (ผักชีฝรั่งหรือยี่หระ) กับกฎกติกาปลอดน้ำเมา ด้วยเหตุที่เป็นหมู่บ้านที่อยู่ห่างไกลจากชุมชนใหม่ และเป็นพื้นที่นักดื่มเกือบทุกครัวเรือน ปัญหาหนี้สินจากการดื่มสุรา และจากการจัดงานต่างๆ ผู้นำชุมชนร่วมคิดพัฒนาในการสร้างรายได้ ลดรายจ่าย โดยดูจากบัญชีครัวเรือนส่วนใหญ่มาจากค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น เช่น เหล้า บุหรี่ หวย จึงรวมกลุ่มเป็นกลุ่มสัมมาชีพปลอดน้ำเมอตั่งกฎกติกา ได้ผลในการพัฒนาซึ่งมุ่งขยายผลต่อ เป็นการจัดการงานบุญงานประเพณี งานศพปลอดเหล้า สามารถลดค่าใช้จ่ายได้ง่าย ซึ่งยังขยายผลไปยังหมู่บ้านใกล้เคียงและตำบลใกล้เคียงได้เข้าดูงานในหมู่บ้านด้วย

๘) วิถีธรรมอุทยานสวนป่าสมุนไพรมะเทศน์ จากธรรมสู่วิถีธรรมนั้นคือการปฏิบัติเพื่อให้เกิดรูปธรรมการเรียนรู้ การช่วยเหลือกลุ่มคนโดยการสร้างภูมิปัญญาจากการสร้างสวนสมุนไพรทั้งช่วยในการบำบัดและการรักษาการถอนพิษบูรณาการร่วมกับอาจารย์ชวิทย์ ร่วมรักษั มหาวิทยาลัยเกษตรหนองขอน จังหวัดอุบลราชธานี , สสส., องค์การบริหารส่วนตำบล รพ.สต., อสม. และโรงเรียนในเขตตำบลนาเจริญ

นวัตกรรมการลดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชน คือ วิธีการบริหารจัดการตนเองของชุมชนเพื่อการลดการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ตำบลนาเจริญได้ร่วมกันพัฒนาหลักสูตรจนกระทั่งมีวิชาหลักเพื่อการรณรงค์ลดแอลกอฮอล์เกิดขึ้นในพื้นที่ ได้แก่ หลักสูตร“วิธีพุทธกับการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพื่อลดการเกิดอุบัติเหตุจราจรตำบลนาเจริญ” ซึ่งมีวิชาหลักและวิชาย่อยที่ใช้ในการฝึก อบรม กลุ่มเมลาถ่ายทอด เรียนรู้ และทำกิจกรรมต่างๆร่วมกัน ดังนี้

วิชาหลักที่ ๑ การกำหนดนโยบายและกฎกติกาชุมชน ประกอบด้วยวิชาย่อย ๒ วิชา คือ
วิชาย่อยที่ ๑ พัฒนานโยบายสาธารณะเพื่อควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในพื้นที่
วิชาย่อยที่ ๒ หมู่บ้านต้นแบบ

- ๒.๑ หมู่บ้านต้นแบบการปรับปรุงและควบคุมจุดเสี่ยง
- ๒.๒ หมู่บ้านต้นแบบอาชีพปลอดน้ำเมา
- ๒.๓ หมู่บ้านต้นแบบงานศพปลอดเหล้า

วิชาหลักที่ ๒ กลไกการพัฒนาศักยภาพชุมชนเข้มแข็ง ประกอบด้วยวิชาย่อย ๒ วิชา คือ
วิชาย่อยที่ ๑ การสร้างต้นแบบปลอดเหล้า

- ๑.๑ เรียนรู้บุคคลต้นแบบเลิกเหล้า
- ๑.๒ เรียนรู้ผู้นำต้นแบบ
- ๑.๓ เรียนรู้ต้นแบบเยาวชน (สภาเด็กและเยาวชน)
- ๑.๔ เรียนรู้ร้านค้าต้นแบบ

วิชาย่อยที่ ๒ การดูแลสุขภาพโดยชุมชน

- ๒.๑ กลุ่มทานตะวันสู้เหล้าสู้อัดส์

วิชาหลักที่ ๓ คุณธรรมและการเรียนรู้วิถีชุมชนปลอดเหล้า ประกอบด้วยวิชาย่อย ๒ วิชา คือ

วิชาย่อยที่ ๑ ศาสนธรรมนำชุมชน

- ๑.๑ การสร้างเงื่อนไขในการขับเคลื่อนการลด ละ เลิก เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของพระสงฆ์
- ๑.๒ การสร้างเครือข่ายพระสงฆ์

วิชาย่อยที่ ๒ โรงเรียนนำชุมชน

- ๒.๑ หลักสูตรสื่อการเรียนการสอนสู่ชุมชน (การทำสื่อการเรียนการสอนเด็กสู่ชุมชน และการบูรณาการเรื่องแอลกอฮอล์เข้าหลักสูตรการเรียนทั้งวิชาหลักและวิชาเสริม)

วิชานวัตกรรมขับเคลื่อนพื้นที่ ทั้งหมด ๑ วิชา เป็นการจัดการพื้นที่ที่ต่อยอดและขยายผลประกอบด้วย

นวัตกรรมที่ ๑ เทคนิคการดูแลสุขภาพผู้บริโภครื่องต้มที่มีแอลกอฮอล์
(โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลนาเจริญ)

ซึ่งทุกวิชาเป็นการบูรณาการนำใช้ภูมิปัญญา และองค์ความรู้ของชุมชน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันโดยใช้ทรัพยากรทั้งภาคประชาชน และรัฐ (บ้าน) ภาคศาสนา(วัด) และภาคการศึกษา (โรงเรียน) รวมเรียกว่า นวัตกรรมลดแอลกอฮอล์ตามหลัก “บวร”

ผลจากการดำเนินงานที่พบว่าชุมชนท้องถิ่น มีการดำเนินงานและเกิดคุณค่าตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

เงื่อนไขด้านความรู้ ชุมชนท้องถิ่นได้มีการสร้างความรู้ของตนเอง ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมและประชาคม รวมทั้งใช้ภูมิปัญญาและทุนทางสังคมของท้องถิ่น ส่งผลให้เกิดความรู้ของชุมชน เช่น มีกฎกติกา และระเบียบเกี่ยวกับการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่จัดทำขึ้นร่วมกันของชุมชนในเขตตำบลนาเจริญ อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี มาบังคับใช้ให้เกิดผลในพื้นที่ของเครือข่าย การให้สวัสดิการกำหนดบตลงโทษ สร้างมาตรการชุมชนกำหนดพื้นที่สร้างสรรค์ไม่ซื้อขายไม่ดื่ม ตามกติกาชุมชนและตามที่กฎหมายกำหนด แก้ไขปัญหาด้านสุขภาพลดปัจจัยเสี่ยงโรคที่เกิดจากการดื่มสุรา การลดค่าใช้จ่ายจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์การจัดงานต่างๆ ผู้นำทุกฝ่ายและคณะกรรมการในการขับเคลื่อนการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์สอดคล้องดูแลให้เป็นไปตามกติกาของชุมชน โดยมีการลงโทษที่ชัดเจนและจริงจังมีการยกย่องเชิดชูเกียรติบุคคลที่ปฏิบัติตามกติกาว่าจะเป็นบุคคลต้นแบบครอบครัวต้นแบบกลุ่มสร้างอาชีพต้นแบบปลอดน้ำเมาองค์กรต้นแบบและงานบุญงานประเพณีปลอดน้ำเมา

เงื่อนไขด้านคุณธรรม มีผู้นำต้นแบบซึ่งเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ เป็นต้นแบบด้านการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เทคนิคการปฏิเสธวงเหล้า เรียนรู้แนวคิด หลักการ การขับเคลื่อนของผู้นำต้นแบบเป็นแนวทางพัฒนาตนเองสู่การเลิกดื่มแอลกอฮอล์และการเป็นนักรณรงค์สู่การขับเคลื่อนการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ คุณธรรมที่เกิดจากผู้นำ เช่น ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ การเป็นแบบอย่าง ความเสียสละ ความอดทน ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ความรัก ความเมตตา การให้อีกาส การช่วยเหลือ ซึ่งคุณธรรมนั้นเกิดกับนักวิจัยและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในทุกระดับจึงสามารถขับเคลื่อนกิจกรรมได้อย่างสัมฤทธิ์ผล เป็นการหลอมรวมแบบค่อยเป็นค่อยไป เข้าใจปัญหาและมีการใช้ปัญญาร่วม เกิดการกระบวนการมีส่วนร่วม ประชุม ประชาคมเพื่อการจัดการปัญหาความยั่งยืนในการรณรงค์เรื่องแอลกอฮอล์จำเป็นต้องส่งต่อเยาวชนต้นแบบ สู่ชุมชนปลอดเหล้าที่ยั่งยืน โดยเฉพาะบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนบ้านโนนจิก ตำบลนาเจริญ ที่สร้างเยาวชนให้เรียนรู้เข้าใจ เรียนรู้จากกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน การบูรณาการแนวทางลดเหล้ากับโครงการ/หลักสูตรเพื่อ

การเรียนรู้ การมีร้านค้าต้นแบบ ทำให้เห็นความพอประมาณ ไม่โลภ ไม่หากินกับอบายมุข ความทุกข์ร้อนของผู้อื่น เป็นพื้นฐานของคุณธรรม และความสุขในการอยู่ร่วมกันของสังคมแห่งอนาคต รวมทั้งเป็นแบบอย่างที่ดีต่อบุคคลรอบข้าง ซึ่งการกำหนดคุณสมบัติร้านค้าคุณธรรม รูปแบบของกิจกรรมการประสานงานเพื่อให้ความรู้ด้านกฎหมาย พ.ร.บ. แอลกอฮอล์หลักแนวคิดการขับเคลื่อนเครือข่ายคุณธรรม แนวทางการสร้างกฎกติกาไม่ขายสินค้าที่มีแอลกอฮอล์ในวันพระ และวันสำคัญๆ ร่วมกันของร้านค้าที่เข้าร่วมโครงการ

ผลจากการดำเนินงานในชุมชนพบว่ามีความสงบสุขเพิ่มขึ้น เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเครือข่าย ในการดำเนินงานที่มีลักษณะใกล้เคียงกันมาขอคูดงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นพื้นฐานต้นแบบการดำเนินงานแนวทางการลดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนเพื่อสังคมมีสุขของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

จุดเด่น คือ ท้องถิ่นและชุมชนได้รูปแบบและแนวทาง/หลักสูตร เพื่อการจัดการชุมชนลดแอลกอฮอล์หลากหลายรูปแบบ เป็นไปตามที่มาของปัญหาและบริบทของพื้นที่ มีการนำใช้ภูมิปัญญาและทรัพยากรของท้องถิ่น ในทุกระดับ ซึ่งความสำเร็จจะต้องประกอบไปด้วย ๔ องค์ประกอบหลักคือ

๑. ผู้นำชุมชน (ผู้นำระดับนโยบาย เช่น นายก อบต.)
๒. ผู้นำการเปลี่ยนแปลง(ผู้นำโดยธรรมชาติ มีภาวะผู้นำ)
๓. ปัจจัยด้านสถานการณ์ปัญหาาร่วมกัน(สถานการณ์ปัญหาของส่วนรวมที่ส่งผลกระทบต่อคนส่วนใหญ่ เป็นตัวผลักดันให้เกิดความร่วมมือในการขับเคลื่อน)
๔. การใช้ทรัพยากรของชุมชน (คนในพื้นที่ ภาครัฐ ภูมิปัญญา) เครือข่ายความสัมพันธ์ระดับเครือข่ายในท้องถิ่น

จุดที่ควรพัฒนา

๑. ยกย่องส่งเสริมบุคคลที่เป็นต้นแบบสนับสนุนการลดเหล้าในชุมชนให้มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนโครงการนี้ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงผู้นำในอนาคต หากผู้นำระดับนโยบายไม่ให้ความสำคัญต่อแนวทางบรรลลดเหล้า
๒. พระสงฆ์ในท้องถิ่น ควรมีการเชื่อมโยงเครือข่ายกลุ่มพระสังฆพัฒนาในระดับประเทศมากขึ้น
๓. หน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานทุนวิจัย ควรสนับสนุนทุนบูรณาการความร่วมมือระหว่างบรรเพื่อการลดเหล้าให้สามารถขับเคลื่อนกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง เพื่ออบรม-กลุ่มเกลาให้เกิดการซึมซับจากรุ่นสู่รุ่นจนกลายเป็นวัฒนธรรมชุมชนปลอดเหล้าในอนาคต

ผลการสังเคราะห์ระบบบริหารงานวิจัยและพันธกิจสัมพันธ์ของมหาวิทยาลัย

ราชภัฏบุรีรัมย์

การดำเนินงานวิจัยร่วมกับ สสส. (สำนัก ๓) ในบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ได้ให้สถาบันวิจัยและพัฒนาเป็นหน่วยงานกำกับดูแล และบริหารจัดการงานวิจัยให้มีคุณภาพ ด้วย ๒ ระดับ คือ

๑. ระดับนโยบายมหาวิทยาลัย การสนับสนุนการดำเนินงานของนักวิจัย กล่าวคือ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ได้จัดทำได้จัดทำคำสั่งคณะกรรมการดำเนินงานวิจัยภายใต้ความร่วมมือ สสส.(สำนัก ๓) เพื่อให้ให้นักวิจัยใช้เป็นเครื่องมือในการกำหนดภาระงานวิจัยในมหาวิทยาลัย ได้จัดทำคำสั่งให้นักวิจัยดังกล่าว จัดตารางบรรยายให้มีชั่วโมงว่างในทุกวันศุกร์ เพื่อให้ช่วยอำนวยความสะดวกในการทำงานวิจัยได้อย่างต่อเนื่อง และได้ดำเนินการฝึกอบรมเสริมทักษะด้านการนำใช้ข้อมูล TCNAP, RECAP การวิเคราะห์และการสังเคราะห์ข้อมูล การแลกเปลี่ยนข้อมูล การถอดบทเรียนในพื้นที่ที่ให้นักวิจัย และมีแผนในการติดตามงานวิจัยทุกเดือนอย่างต่อเนื่อง

๒. ระดับนักวิจัย โดยคณะนักวิจัยได้ร่วมกันออกแบบการดำเนินงานวิจัยในพื้นที่ตำบลนาเจริญ อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี โดยจัดให้มีคณะทำงานในพื้นที่ร่วมเก็บข้อมูล นอกจากนั้นยังจัดให้มีคณะทำงานจากหลากหลายสาขาวิชาเพื่อให้เกิดการทำงานแบบบูรณาการศาสตร์ในพื้นที่ดำเนินงานวิจัย นักวิจัยจะร่วมกันออกแบบและวางแผนการดำเนินงานวิจัยร่วมกับคณะวิจัยชุดโครงการอีกครั้งหนึ่ง จึงมีรูปแบบ ๓ องค์ประกอบร่วมในโครงการ คือ เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ทีมวิจัยวิชาการ (นักวิจัยของมหาวิทยาลัย) นักศึกษาร่วมโครงการ และบุคลากรในพื้นที่วิจัย (ผู้นำการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่) ดังนั้น จึงทำให้ทีมนักวิจัยมีการออกแบบวิธีการดำเนินงานวิจัยที่สอดคล้องกับการทำงานในพื้นที่ตำบลนาเจริญ อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี

โดยชุมชนที่เป็นพื้นที่ศึกษานี้มีการซื้อขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กันทั่วไป งานบุญประเพณีก็มีการเลี้ยงสังสรรค์กันด้วยเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กันทุกงาน จนทำให้ญาติพี่น้องของผู้นำชุมชน และญาติของพระสงฆ์ในวัดต้องเสียชีวิตจากการดื่มแอลกอฮอล์ จนเป็นสาเหตุของปัญหาสังคมต่างๆ อาทิ เช่น ปัญหาการทะเลาะวิวาท ปัญหาการใช้ความรุนแรงกับเด็กและสตรี ปัญหาการสูญเสียชีวิตเนื่องจากอุบัติเหตุ ปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยและคุณภาพชีวิตของสมาชิกในสังคม ซึ่งเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อครอบครัว สังคม ชุมชน และผู้เกี่ยวข้อง ได้รับผลกระทบทั้งความสูญเสียทั้งสุขภาพกาย สุขภาพจิต อีกทั้งแอลกอฮอล์ยังเป็นสาเหตุสำคัญให้เกิดปัญหาในด้านอื่นๆตามมามากมาย ขณะเดียวกันบุตรหลานของเจ้าของร้านค้าในชุมชนก็มีพฤติกรรมลักขโมยเหล้าไปดื่มกินกับกลุ่มเพื่อน สร้างปัญหาให้กับชุมชนทั้งการทะเลาะวิวาทในชุมชนของตนเองและชุมชนใกล้เคียงซึ่งเป็นสถานการณ์ปัญหาาร่วมกันของชุมชน ทำให้ผู้นำชุมชน พระสงฆ์ และร้านค้าในชุมชนลุกขึ้นมาประกาศ

นโยบายแนวปฏิบัติร่วมกันว่า ต่อไปชุมชนบ้านนาเจริญจะเป็นชุมชนต้นแบบปลอดเหล้า ภายใต้ความร่วมมือจากทุกหน่วยงานในชุมชน ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) โรงเรียน วัด ร้านค้าในชุมชน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล (รพ.สต.) ตำรวจ เป็นต้น แต่ละหน่วยงานมาร่วมกันออกแบบการดำเนินงานในพื้นที่คือ การจัดเวทีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมหนุนเสริม การร่วมสังเคราะห์ข้อมูล การศึกษาดูงาน และการถอดบทเรียนร่วมกันกับบุคลากร ชุมชน กลุ่มสัมมาชีพต่างๆที่เกี่ยวข้องในโครงการ

เกิดชุมชนจัดการตนเองด้านการลดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ได้แก่ ร้านค้าในชุมชนร่วมกันไม่ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พระสงฆ์ในวัดประจำหมู่บ้านไม่รับกิจนิมนต์หากงานนั้นมีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือหากปลอดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์พระสงฆ์ก็จะมอบปัจจัยร่วมทำบุญตามปกติให้ญาติพี่น้องด้วย โรงเรียนและองค์การบริหารส่วนตำบลนาเจริญร่วมกันรณรงค์อย่างต่อเนื่อง มีการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างเห็นได้ชัดเจน ได้แก่

- ๑) ร้านค้าทุกร้านในชุมชนไม่มีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จำหน่าย
- ๒) วัดทุกวัดในตำบลนาเจริญ ไม่รับกิจนิมนต์หากงานนั้นมีการเลี้ยงด้วยเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือ หากปลอดแอลกอฮอล์ พระสงฆ์ท่านจะร่วมเป็นเจ้าภาพด้วย
- ๓) อบต.เป็นแกนนำสำคัญในการลด ละ เลิกการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทั้งตำบล
- ๔) มีการออกข้อบังคับหรือกติกาชุมชนร่วมกันในกลุ่มสัมมาชีพ และในชุมชน หากมีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะต้องถูกปรับ
- ๕) งานบุญประเพณีจะต้องขึ้นป้าย “งานบุญปลอดเหล้าทุกงาน”
- ๖) มีอุบัติเหตุลดลงอย่างต่อเนื่อง
- ๗) ไม่มีเหตุทะเลาะวิวาทในชุมชนเกิดขึ้น

ผลจากการดำเนินงานในชุมชน พบว่า มีความสงบสุขเพิ่มขึ้น เกิดเครือข่ายการดำเนินงานที่มีลักษณะใกล้เคียงกันมาขอดูงานอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นพื้นที่ต้นแบบการจัดการตนเองดังกล่าว

๖.๒ การอภิปรายผล

เพื่อให้การอภิปรายผลครั้งนี้มีความชัดเจนเชื่อมโยงมากขึ้น ผู้วิจัยได้นำเสนอตารางสังเคราะห์แนวทางบรรลุดเหล้าขององค์การบริหารส่วนตำบลนาเจริญ อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี ดังนี้

ตารางที่ ๖.๑ ตารางสังเคราะห์โครงการแนวทางบรรลุดเหล้าขององค์การบริหารส่วนตำบลนาเจริญ อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี

ชื่อโครงการ	วัตถุประสงค์ โครงการ	ปัจจัยเงื่อนไข/ บริบทสู่ความ สำเร็จ คน/งบ/ ความรู้/วิธีการ/ เวลา	นวัตกรรมองค์ ความรู้ที่ได้จาก โครงการ/ ตัวชี้วัด	ผลการวิจัยที่นำไปสู่ ข้อเสนอแนะ นโยบายสาธารณะ (๗+๑)
แนวทางบรรล เหล่าในชุมชน ขององค์การ บริหารส่วนตำบล นาเจริญ อำเภ เดชอุดม จังหวัด อุบลราชธานี	๑.เพื่อสร้างกลุ่ม ความร่วมมือใน การแก้ปัญหาการ บริโภคเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ใน ครัวเรือน	- มีหน่วยงาน ภาครัฐสนับสนุน - การประชุม อย่างมีส่วนร่วม ของชุมชน “บวร” ในพื้นที่ หน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง -หน่วยงาน อบต. ได้รับงบประมาณ สนับสนุน จาก สสส. เพื่อ จัดโครงการด้าน ยาเสพติด	ชุมชนบวรได้ แนวทางการ เสริมพลัง สมาชิกต้นแบบ ในการ “ลด เหล่า” เพื่อ แก้ปัญหการ บริโภค เครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ -ชุมชนบวรลด ปัญหาการ บริโภค เครื่องดื่ม แอลกอฮอล์	☒ การบริหาร จัดการท้องถิ่นแบบมี ส่วนร่วม ☐ การจัดสวัสดิการ สังคมโดยชุมชน ☐ เกษตรกรรม ยั่งยืน ☐ การจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม ☐ การเรียนรู้ของ เด็กและเยาวชน ☐ การดูแลสุขภาพ ชุมชนโดยชุมชน ☐ การจัดการภัย พิบัติ
	๒.เพื่อพัฒนาแนว ทางการส่งเสริม “บวร” ในการลด เหล่าขององค์การ บริหารส่วนตำบล นาเจริญ อำเภ เดชอุดม จังหวัด อุบลราชธานี	- ชุมชนบวรมี ความเข้มแข็ง จากการสนับสนุน ของหน่วยงานรัฐ - มีชุมชน เครือข่ายในพื้นที่ จังหวัดบุรีรัมย์ ศรีสะเกษ และ จังหวัดกาฬสินธุ์ เข้าร่วมเป็น เครือข่ายเรียนรู้	-ได้หลักสูตร การเรียนรู้เพื่อ การลดเหล่า ของชุมชน “บวร” -ได้เครือข่าย กลุ่มอาชีพ ต้นแบบในการ สร้างความ เข้มแข็งเพื่อ การลดเหล่า	☐ การลงทุนด้าน สุขภาพโดย

ชื่อโครงการ	วัตถุประสงค์ โครงการ	ปัจจัยเงื่อนไข/ บริบทสู่ความ สำเร็จ คน/งบ/ ความรู้/วิธีการ/ เวลา	นวัตกรรมองค์ ความรู้ที่ได้จาก โครงการ/ ตัวชี้วัด	ผลการวิจัยที่นำไปสู่ ข้อเสนอแนะ นโยบายสาธารณะ (๗+๑)
		เกี่ยวกับ แอลกอฮอล์ - ผู้นำชุมชน เจ้า คณะผู้ปกครอง คณะสงฆ์ และ ผู้บริหาร สถานศึกษาใน เขต อบต.มีการ สนับสนุนชุมชน “บวร” ให้ เข้มแข็ง	เพิ่มขึ้น -ชุมชนลด ปริมาณนักดื่ม หน้าใหม่ และ นักดื่มกลุ่มเสี่ยง ในการบริโภค แอลกอฮอล์ -ชุมชนได้บุคคล กลุ่มอาชีพ วัด ร้านค้า และ เยาวชน ต้นแบบ เพิ่มขึ้น	

จากตารางสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้ บทเรียนจากแนวทางจากการส่งเสริมลดเหล้า “บวร” ในชุมชน อบต. นาเจริญ อ. เดชอุดม จ. อุบลราชธานี พบว่า ถ้าการสร้างกลุ่มความร่วมมือในการแก้ปัญหาการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในครัวเรือน นั้น มีหน่วยงานภาครัฐสนับสนุน ภาคศาสนา สถานศึกษา โดยมีการประชุมอย่างมีส่วนร่วมกับชุมชน “บวร” ในพื้นที่แล้วชุมชนจะได้แนวทางการเสริมพลังสมาชิกต้นแบบในการ “ลดเหล้า” เพื่อแก้ปัญหาการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในหลายรูปแบบ เช่น ชุมชนมีการลดปัญหาการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ได้หลักสูตรการเรียนรู้เพื่อการลดเหล้าของชุมชน “บวร” มีเครือข่ายกลุ่มอาชีพต้นแบบในการสร้างความเข้มแข็งเพื่อการลดเหล้าเพิ่มขึ้น ชุมชนลดปริมาณนักดื่มหน้าใหม่ และนักดื่มกลุ่มเสี่ยงในการบริโภคแอลกอฮอล์ ชุมชนได้บุคคล กลุ่มอาชีพ วัด ร้านค้า และเยาวชนต้นแบบเพิ่มขึ้น โดยมีเครือข่ายเพิ่มขึ้น ๒๐ ตำบล ในพื้นที่ ๓ จังหวัดของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

นอกจากนั้น **ข้อค้นพบที่น่าสนใจ** คือ การที่ชุมชนได้แนวทางการสร้างความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งมีปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดความร่วมมือและส่งผลให้เกิดความสำเร็จ ทั้งผู้นำภาครัฐที่เป็นผู้กำหนดนโยบายและน่านโยบายไปปฏิบัติซึ่งต้องเป็นผู้ที่เห็นความสำคัญและเอาใจใส่อย่างจริงจังต่อการขับเคลื่อนการลดเหล้าของชุมชน ซึ่งสมควรที่ชุมชนต้องมีการเตรียมพร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลงผู้นำในอนาคต นอกจากนั้นการมีผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่หมายถึงผู้นำโดยธรรมชาติของชุมชน ทำหน้าที่ประสานงานการนำแนวคิดสู่การปฏิบัติ วางแผน สร้างทีมงาน สานประโยชน์ มีคุณลักษณะภาวะผู้นำอย่างสมบูรณ์ ทั้งความรู้ ความสามารถ ความอดทน เสียสละ กล้าคิด กล้าทำ กล้านำ กล้าเปลี่ยนแปลง เป็นบุคคลสาธารณะ มีความมุ่งมั่นตั้งใจในการพัฒนาและสามารถทำงานในพื้นที่ได้อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะพระสงฆ์นักพัฒนา ขณะเดียวกันชุมชนเองก็ต้องมีสถานการณ์ปัญหาาร่วมกัน เช่น การสูญเสียบุคคลที่ตนรัก การทะเลาะวิวาท หนี้สิน การหย่าร้าง ปัญหาครอบครัว เหล่านี้เป็นแรงผลักดันให้เกิดการจัดการปัญหาาร่วมกันระหว่างชุมชนเพื่อเป็นการจัดการปัญหาและส่งผลอย่างเป็นรูปธรรมได้ ดังนั้น การมีผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ดีนี้ส่งผลต่อความสำเร็จของโครงการ ซึ่งสอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ของนายสุรพล สายพันธ์ ผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี (๒๕๖๐) ที่มองนโยบายการมีส่วนร่วมในการทำความดีร่วมกัน โดยประกาศรณรงค์ลดเหล้าช่วงเข้าพรรษาเพื่อปฏิญาณตนงดเหล้า เพราะกิจกรรมหลายอย่างที่ห้ามต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากทุกภาคส่วน จึงสามารถประสบความสำเร็จ โดยผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ผู้บริหารท้องถิ่นจะต้องเป็นผู้นำในการงดเหล้าและถ้าหากทำงานแล้วไม่ได้ผลก็อาจใช้มาตรการขั้นเด็ดขาดคือสั่งปลดเพื่อเป็นการกระตุ้นให้มีการแก้ปัญหากันอย่างจริงจัง และสอดคล้องกับนายแพทย์ค่านวน อึ้งชูศักดิ์ กรรมการกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (๒๕๕๙) ที่กล่าวว่า การทำงานรณรงค์ให้ประชาชนงดเหล้าได้สำเร็จ จะต้องเกิดจากการร่วมแรงร่วมใจของผู้นำชุมชน ผู้นำในพื้นที่เป็นต้นแบบให้กับคนในชุมชน เหตุนี้ กระทรวงมหาดไทย ร่วมกับสำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า (สคล.) และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ได้จัดพิธีมอบโล่เชิดชูเกียรติให้แก่นายอำเภอและผู้บริหารท้องถิ่นงดเหล้า ลดปัจจัยเสี่ยง ประจำปี ๒๕๕๘-๒๕๕๙ ทั่วประเทศ ซึ่งเป็นผู้ที่มีผลงานสนับสนุนการรณรงค์งดเหล้า ลดปัจจัยเสี่ยงอย่างโดดเด่น และดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

อย่างไรก็ตาม ชุมชนต้องมีการเรียนรู้และเปิดใจอยู่ตลอดเวลาเพื่อให้เข้าใจสาเหตุ สภาพปัญหา ผลกระทบ จึงจะเกิดแรงบันดาลใจในการขับเคลื่อนการทำงานและมีเป้าหมายที่ชัดเจนได้ และขณะเดียวกันการประชาสัมพันธ์และการจัดกิจกรรมกระตุ้นอย่างต่อเนื่องย่อมทำให้เกิดเป็นพันธสัญญาทางใจ กระตุ้นให้ตระหนักรู้ เกิดความละอาย และค่อยๆ หลีกห่างจากแอลกอฮอล์ในที่สุด

ในส่วนของแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการลดเหล้าเพื่อแก้ปัญหาการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในรูปแบบของคู่มือหรือหลักสูตรที่เกิดจากการมีส่วนร่วมในการบูรณาการองค์ความรู้ ประสบการณ์ และความสามารถต่างๆของสมาชิกในชุมชนร่วมกันออกแบบ เป็นการถอดบทเรียนจากการปฏิบัติจริง จึงทำให้เห็นปัญหา ข้อขัดข้อง และแนวทางปรับปรุงกระบวนการให้สอดคล้องกับบริบทของแต่ละชุมชนได้

๖.๓ ข้อเสนอแนะ

๑) ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

๑.๑) ความสำเร็จของโครงการวิจัยนี้เกิดจากผู้นำการเปลี่ยนแปลงในชุมชนทั้งผู้กำหนดนโยบายภาครัฐ และผู้นำทางธรรมชาติ ดังนั้น จึงควรบูรณาการบทบาทหน้าที่ของผู้นำทางธรรมชาติและผู้นำที่เป็นผู้กำหนดนโยบายให้สามารถขับเคลื่อนโครงการบรรลลดเหล้าร่วมกัน เพราะผู้นำทั้งสองประเภทต่างมีพลังอำนาจในการเชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนได้

๑.๒) หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นจากความร่วมมือของชุมชน ควรมีการปรับปรุงให้ทันสมัย ต่อเนื่องและมีความเหมาะสมกับบริบทของแต่ละชุมชน

๑.๓) ควรมีการจัดโครงการสร้างเครือข่ายชุมชนปลอดเหล้าและงานบุญประเพณีปลอดเหล้า โดยการสร้างสื่อประชาสัมพันธ์ จัดเวทีสัญจร คั้นความรู้ และใช้กิจกรรมส่งเสริมเพื่อการขยายผลไปสู่ชุมชนอื่นๆทั่วประเทศ

๑.๔) ควรมีการจัดโครงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้พัฒนาชุมชน ค้นหาอัตลักษณ์ท้องถิ่น สร้างชื่อเสียงเชื่อมโยงแหล่งเรียนรู้ เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ ใจ ขยายเครือข่ายชุมชนลด ละ เลิก แอลกอฮอล์

๒) ข้อเสนอเชิงนโยบาย

๒.๑) ภาครัฐควรสนับสนุนบทบาทของพระสงฆ์พัฒนาในพื้นที่ในการขับเคลื่อนโครงการบรรลลดเหล้าโดยบูรณาการกับวัฒนธรรมและภูมิปัญญาในท้องถิ่นอย่างเป็นระบบมากขึ้น

๒.๒) สถาบันการศึกษาควรกำหนดให้คู่มือ/หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นจากความร่วมมือของชุมชนเป็นหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อการศึกษาเรียนรู้หรือนำไปบูรณาการกับการจัดการเรียนการสอน โดยถือเป็นหลักสูตรการเรียนรู้สำคัญอีกวิชาหนึ่ง

๒.๓) มหาวิทยาลัยการสนับสนุนการดำเนินงานของนักวิจัยกล่าวคือ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ได้จัดทำคำสั่งคณะกรรมการดำเนินงานวิจัยภายใต้ความร่วมมือ สสส. (สำนัก๓) เพื่อให้ นักวิจัยใช้เป็นเครื่องมือในการกำหนดภาระงานวิจัยในมหาวิทยาลัย ได้จัดทำคำสั่งให้นักวิจัยดังกล่าวจัดทำตารางสอนว่างทุกวันศุกร์เพื่ออำนวยความสะดวกในการทำงานวิจัยต่อเนื่อง และมหาวิทยาลัยได้

ดำเนินการฝึกอบรมเสริมทักษะด้านการนำใช้ข้อมูล TCNAP RECAP การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล การแลกเปลี่ยนข้อมูล การถอดบทเรียนในพื้นที่ที่ให้นักวิจัย และติดตามงานวิจัยทุกเดือนอย่างต่อเนื่อง

๒.๔) ระดับนักวิจัย ซึ่งร่วมกันออกแบบการดำเนินงานวิจัยในแต่ละพื้นที่ดำเนินการ โดยการจัดให้มีคณะทำงานในรูปแบบชุดโครงการเพื่อให้เกิดการทำงานในรูปแบบบูรณาการศาสตร์ในพื้นที่ดำเนินงานวิจัย นักวิจัยแต่ละโครงการต้องร่วมออกแบบและวางแผนการดำเนินงานวิจัยกับ ๔ องค์ประกอบร่วมโครงการคือ เจ้าหน้าที่ อปท. ทีมงานวิชาการ(นักวิจัยของมหาวิทยาลัย) นักศึกษาร่วมโครงการ และบุคลากรในพื้นที่วิจัย(ผู้นำการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่)จึงทำให้ทีมนักวิจัยมีการออกแบบวิธีการดำเนินงานวิจัยที่สอดคล้องกับการทำงานในแต่ละพื้นที่

๓) ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

๓.๑) ควรศึกษาการยกระดับแนวทางบรรลุดเกล้าทุกกระบวนการแบบผสมวิธี เพื่อหาทางพัฒนาต่อยอดที่ทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง ปลอดภัยดีมีแอลกอฮอล์อย่างยั่งยืน

๓.๒) ควรศึกษาแนวทางเตรียมความพร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลงพหุมิติต่อการขับเคลื่อนโครงการบรรลุดเกล้าในอนาคต
